

ROMAN LITMAN

ur. 1933; Łęczna

Miejsce i czas wydarzeń	Kazachstan, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", życie codzienne, warunki bytowe, praca szewca

Życie w Dżambule

W Kazachstanie zamieszkaliśmy w mieście Dżambuł. To jest imię na pamiątkę takiego poety kazachskiego Dżambuła Dżambajewa. Tam Polaków w tym czasie było kilka tysięcy, nie wiem, 3-5 tysięcy. Temperatura była już mocno ciepła. Musieliśmy się znowu przyzwyczajać do nowych warunków. Ojciec pracował jako szewc, częściowo na rzecz państwowego warsztatu. Ale tam już były targi, na których handlowano też i prywatnie. I Polacy i inni handlowali też. Można było robić buty na sprzedaż. Tak że jakoś na przeżycie trzeba było zapracować. Do szkoły tam już nie poszliśmy. Zaczęliśmy się wążać, z dziećmi bawić. No i ojciec zaproponował nam, że z bratem zamiast ganiać z dziećmi, to możemy jemu pomagać w szewstwie. Bardzo chętnie zabraliśmy się, zaczęliśmy szyć. Przede wszystkim rzecz polegała na szyciu cholewek w butach. Bo w tamtym czasie przyszwę, te tyły butów to się szyło ręcznie. Do tego używało się dratwy, szczeciny. Tak że wprawiliśmy się. Potem już nawet nauczyliśmy się przybijać podeszwy. Jak wyjeżdżaliśmy do Polski, to już właściwie wszystkie rzeczy, które w tamtym czasie się wiązały z robieniem butów, to umieliśmy robić.

W [19]45 roku urodził się brat. Urodził się chyba 12 maja, kilka dni po zakończeniu wojny. 9 maja dowiedzieliśmy się o zakończeniu wojny, o pobiedzie. I nawet Rosjanie proponowali, żeby nadać mu imię Pobieda, ale imię żydowskie dostał Załmen. Nadawanie imion żydowskie wiąże się z tym, że się nadaje po krewnych, którzy już umarli. A polskie imię jego obecne to jest Zygmunt.

Data i miejsce nagrania	2015-07-16, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Pietrasiewicz, Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"